

't Gouden Ezelsvel
Vijftig jaar VVA Regio Brugge
1970-2020

Voorwoord	1
De genesis van VVA Regio Brugge	3
Founding Fathers: 'De controverse niet schuwen'	8
Van onder het stof...	11
Vanuit de leden gezien	18
Uit het rijke VVA-leven...	22
Voorzitsters in een mannenbastion	32
Anne Mie en Eric Vienne: nuchter enthousiasme	37
Nawoord	40

*Champagne past goed bij bestuursleden die de vijftigste verjaardag van hun vereniging vieren.
Staannd: Eric Vienne, Roland Baert, Rony Fevery, Machteld Lenoir, Jan De Graeve.
Zittend: Bruno Comer, Marie-Jeanne Deschepper, Christine Dieryck en Véronique Soulliaert.*

Voorwoord

Beste VVA-vrienden,

VVA-Brugge viert haar 50-jarig bestaan en dat is zeker een gelegenheid om feest te vieren. Er zijn niet zoveel verenigingen die een dergelijke leeftijd bereiken. Binnen VVA is Regio Brugge nochtans een van de jongere afdelingen.

In de archieven van VVA Nationaal vinden we een eerste spoor van de nieuwbakken afdeling in het novemnummer van Vivat Academia uit 1970. Ook dit ledenblad was toen gloednieuw, het was pas het tweede nummer.

De nieuwkomer droeg de lange naam Brugge-Oostkust-Houtland. Ieper kreeg toen ook een nieuwe afdeling, maar die is intussen verdwenen.

Over het bloeiend bestaan in die vijf decennia kun je meer lezen in deze speciale uitgave van 't Ezelsvel, 't Gouden Ezelsvel'. Ik herinner graag aan de viering van het zilveren jubileum op 16 en 17 maart 1996. De algemene ledendag had toen plaats in Brugge en de Leuvense prof arbeidsrecht Prof. Blanpain kwam spreken. De volgende dag bood VVA Regio Brugge een feestconcert aan.

De VVA is in al die jaren geëvolueerd van een intellectuele speerpunt in de Vlaamse Beweging naar een vereniging die via spreekbeurten van gereputeerde sprekers en bijkomende activiteiten wil bijdragen tot het pluralistische debat.

VVA Regio Brugge is daar goed in geslaagd. Een spreekster, Béatrice Delvaux, de toenmalige hoofdredactrice van Le Soir, verwees in haar column voor De Standaard van 26 oktober 2010 op een positieve manier naar de VVA, zonder onze vereniging expliciet te noemen. De titel van het artikel was *'Een mooie avond in Assebroek'* en zij herinnerde die uurtjes als *'een avond voor een honderdtal academici die gepassioneerd zijn door het publieke debat'*. Ze eindigde het stuk als volgt: *"...ik geloof in de waarde van de ontmoeting en het gesprek. Omdat ik denk dat wie dat weigert, de democratie en de toekomst van de mensen in gevaar brengt. Die avond in Assebroek is zo'n moment waarop mensen meer hun hart dan hun rancune laten spreken, en zo de zaak in beweging zetten. Ik ben ze daar oneindig dankbaar voor."*

Het is mooi gezegd. Op die manier heeft jullie afdeling voor een compliment vanuit de francofone wereld gezorgd waarop de hele VVA fier mag zijn.

Ons doel is inderdaad kritisch, maar ook constructief te blijven. Er is al genoeg wantrouwen en cynisme in de samenleving. De VVA wil de belangstelling voor wat in de wereld gebeurt, scherp houden bij haar leden. Het programma van Regio Brugge is daar een bewijs van.

We vieren feest om die halve eeuw onafgebroken werking, maar dit resultaat is slechts mogelijk dankzij een beperkte groep van VVA-ers, bestuursleden en adviserende leden, die zich al jaren op een belangeloze manier voor de vereniging inzetten.

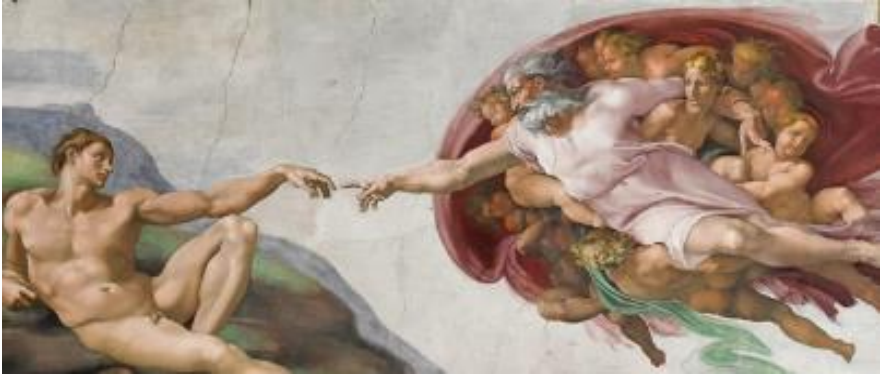
Ook in de toekomst hebben we mensen nodig die met hun netwerk interessante sprekers aantrekken en alles in goede banen leiden. Die zijn van essentieel belang en iedere vereniging heeft nood aan nieuwe gezichten. Daarom doe ik een beroep op de Brugse VVA-ers om actief mee te werken aan het succes van onze vereniging. Een beperkte inzet kan al helpen, en dit zowel op het nationale als het lokale vlak.

Zo kunnen we tegen de vergrijzing in gaan. Die vormt een uitdaging voor het hele Vlaamse verenigingsleven.

Maar laten we eerst het glas heffen, ik waardeer iedereen die tot dit succesvolle traject heeft bijgedragen. Van harte proficiat voor deze 50 jaar!

Paul Becue
Algemeen voorzitter VVA

De genesis van VVA Regio Brugge

Twee mei 1970 was het huwelijksfeest van Suus Demey en Bob Vanhaverbeke, maar kan ook als de genesis van onze vereniging beschouwd worden. De oom van de bruid, die voorzitter was in Roeselare, zette zijn pas aangetrouwde neef aan om een afdeling in Brugge op te richten. Dan Glas, die met Lut Vanhaverbeke getrouwd is, was de derde persoon die aan dat gesprek deelnam.

De twee schoonbroers moesten niet uit het niets beginnen. Het 'Verbond der Vlaamse Academici', zoals dat toen heette, was opgericht in 1960 als opvolger van het 'Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudentenverbond' dat op zijn beurt voortgesprongen was uit het 'Katholiek Vlaams Oud-Hoogstudentenverbond', waar Corneel Heymans (Nobelprijswinnaar Geneeskunde, in 1938) en Ernest Claes nog actief in geweest zijn. Een nog eerdere voorloper was de vereniging 'Rodenbach's vrienden' die de nagedachtenis van de vroeg gestorven Albrecht wilde eren.

Albrecht Rodenbach

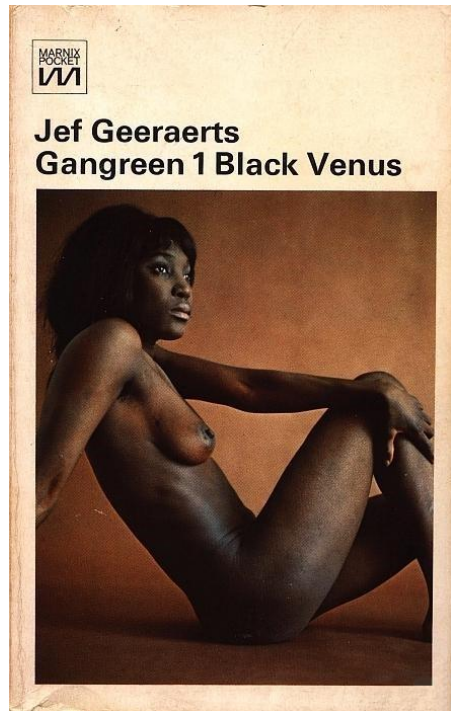
Het nationaal secretariaat in Antwerpen rekruteerde ook in onze contreien en zo waren al een dertigtal Bruggelingen lid van VVA Nationaal, nog voor de afdeling 'Brugge Oostkust Houtland' met haar activiteiten startte. Dat lidmaatschap gaf recht op twee tijdschriften: Vivat Academia en het blad van het Algemeen Nederlands Verbond. Op het ogenblik dat de Brugse afdeling het levenslicht zag, waren er al VVA-afdelingen actief in Oostende, Ieper, Kortrijk en Roeselare en werd er ieder jaar een provinciale gouddag georganiseerd.

Laagdremkelig

De sfeer van mei '68 was toen erg levendig. 'Engagement' en 'inspraak' waren modewoorden en die bepaalden de stemming bij de vereniging die in de startblokken stond. De 'jonge Turken' wilden niet zomaar bestaande paden betreden. Hun vereniging mocht geen 'Davidsfonds voor intellectuelen' worden. Ze moest laagdrempelig blijven en kameraadschap zou het halen op prestige. De voordrachten gingen niet gepaard met een maaltijd en er was geen systeem van 'peterschap', zoals de andere verenigingen dat kennen.

Naast het beperkte bestuur, kwam een meer uitgebreid oprichtingscomité waarvan een aantal bekende Bruggelingen deel uitmaakten. Die keken met belangstelling uit naar wat de nieuwbakken organisatie zou uitrichten. Het telefoonboek werd afgeschuimd zodat iedere Brugse academicus ooit wel een uitnodiging zal ontvangen hebben om lid te worden.

Via Paul Dewispelaere, die medicijnen ging halen bij apotheek Vanhaverbeke, slaagden de jonge intellectuelen erin om Jef Geeraerts als gastspreker van de openingsactiviteit in Brugge te krijgen. De schrijver van het beruchte 'Gangreen I – Black Venus' had het over 'Is schrijven ontluisteren?' en lokte meer dan honderd belangstellenden. Tijdens de vraagstelling werd hij door een aantal dames op de rooster gelegd over het thema seks en liefde. Geeraerts beantwoordde vlot hun vragen, ook tijdens de receptie, en aarzelde niet om - kennelijk met succes - een toehoorder het hof te maken.

*De komst van Jef Geeraerts als gastspreker op de allereerste activiteit van VVA Regio Brugge lokte meer dan 100 belangstellenden
(foto privéverzameling)*

De Brugse pers bracht verslag uit over de voordracht en het bestuur voelde zich gesterkt door die aandacht. In die tijd was de technologie voor het verenigingsleven beperkt tot stencils en de telefoon. De bestuursleden zetten doorgaans een viertal activiteiten op poten en nodigden de leden dan uit om eraan deel te nemen. Een jaarprogramma was er niet. Het papierwerk gebeurde 's avonds, bij iemand thuis, met behulp van een aantal vrijwilligers. Op die manier werd de administratieve klus op een gezellige manier geklaard. Een bestuursvergadering eindigde ooit met een bezoek aan een stripteasebar.

Prestigieuze affiches

Door de stoute schoenen aan te trekken, konden de jonge bestuursleden de meest wilde initiatieven vorm geven. Zo ontstond op een familiale koffietafel bij Dan en Bob op een zondagnamiddag het idee om Frans Van der Elst en François Perin uit te nodigen, twee tenoren in het communautaire debat. De dienst inlichtingen van de RTT gaf hun privé telefoonnummers door en een paar uren later waren de afspraken gemaakt.

De regionalisering was ook het thema van een debat met Jos Chabert, Hugo Schiltz, Willy De Clercq en Frank Van Acker, met Jan Ceuleers als moderator. Een dergelijke affiche ging niet onopgemerkt voorbij in Brugge. Dat was ook het geval met het abortusdebat waar vooraanstaanden van zeer verschillende gezindheden aan deelnamen.

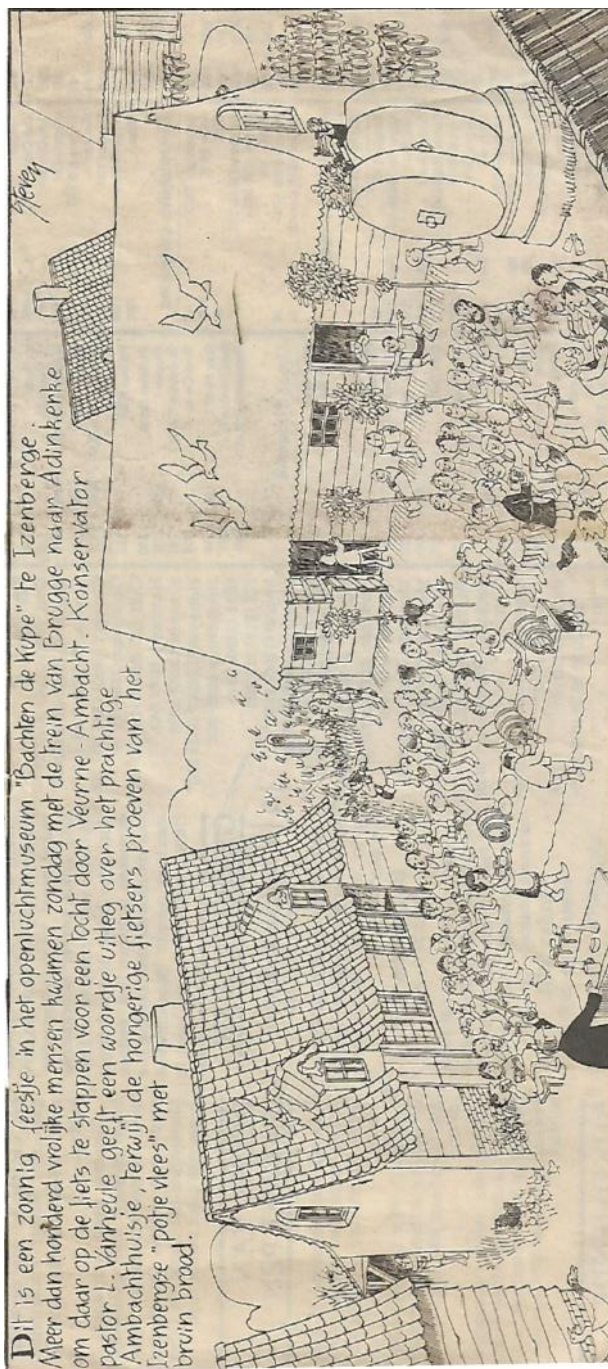
Een avond rond historicus Luc Schepens over mei '40 en het begin van de Koningskwestie werd uitgesteld om gouverneur van Outryve d'Ydewalle, een kroongetuige van dit gebeuren, toe te laten die voordracht bij te wonen. Op een poëzie-avond kreeg onze vereniging alle Brugse dichters samen die het prettig vonden om op die manier met hun publiek in contact te komen.

De kwaliteit van het programma bepaalde het succes van de vereniging. Op haar hoogtepunt telde ze meer dan 500 leden. Aanvankelijk maakten vooral beoefenaars van een vrij beroep deel uit van het ledenbestand, van wie enkelen gemakkelijk de portefeuille boven haalden als de drank moest worden betaald. Halfweg de jaren zeventig lukten onderwijsmensen, zoals Ferre Mollet, Gwij Steel en Yves Dehaene erin een aantal collega's lid te maken. In die periode had het onderwijs een weddeverhoging bedongen, zodat er meer armslag kwam om aan het maatschappelijk leven deel te nemen. Zo ontstond een mooie mengeling van beroepen, voor velen was het een verademing om eens informeel buiten de professionele kring te treden.

‘In een klein stationnetje’

Er werd in die tijd immers veel gefeest en gezongen bij de VVA. Er was niet meer nodig dan een goed overgoten maaltijd, een muziekinstallatie met luidruchtige boxen en een spirituele animator om enkele onvergetelijke uurtjes te produceren. Plezant waren de fietstochten voor het hele gezin rond het thema ‘In een klein stationnetje’, waarbij het gezelschap afstapte aan een godvergeten perron in de Westhoek of de Vlaamse Ardennen voor een stevige tocht op gehuurde fietsen, met een barbecue als orgelpunt. Die daguitstappen groeiden uit tot goed voorbereide meerdaagse reizen, waarop VVA Regio Brugge nog altijd een patent heeft.

Naarmate het ledenbestand verouderde, wijzigde ook het profiel van de vereniging. Van in de jaren negentig stelde men vast dat jongeren de weg naar onze vereniging niet meer vonden. Er werd alleen nog in de oudere leeftijdsgroepen gerekruteerd, het werd allemaal rustiger en gezetter. De traditie die in de jaren zeventig en tachtig uitgebouwd werd, heeft voor een stevige veerkracht gezorgd. Het ledenaantal kalfde af, maar bleef op een behoorlijk peil zodat in de voorbije twintig jaar de bloei bleef duren - ook al begon die wat naar de mottenballen te ruiken.

Dit is een zonnig (eesje in het openluchtmuseum "Bachten de Kupe" te Izenberge. Meer dan honderd vrolijke mensen kwamen zondag met de trein van Brugge naar Adinkente om daar op de fiets te stappen voor een tocht door Veurne-Ambacht. Konservator pastor L. Vanhuele geeft een woordje uitleg over het prachtige Ambachthuisje, terwijl de hongerige fietsers proeven van het Izenbergse "potje vlees" met bruin brood.

In het begin van de jaren tachtig had De Standaard nog een rubriek van Steven, een tekenaar die ergens in Vlaanderen een tekening maakte met wat anekdotische commentaar erbij. Zo bezocht hij het museum 'Bachten de Kupe' in Izenberge en merkte daar een groep VVA-ers op die, in het kader van 'In een klein stationnetje', op tocht waren in de Westhoek. Tot hun stomme verbazing stond er op 10 september 1981 een origineel verslag van hun activiteit in de krant van de Vlaamse intellectuelen.

Founding Fathers: 'De controverse niet schuwen'

Dan Glas, Bob Vanhaverbeke en Gwij Steel zijn drie voorzitters die zo sterk met de VVA vergroeid zijn, dat ze bij de 'founding fathers' gerekend worden. Ze staken heel wat tijd en energie in onze werking, maar hebben zich dat nooit beklaagd. Hun ervaring komt het huidige bestuur nog altijd te pas.

"Volg goed de actualiteit", stelt Bob. "Op die manier vind je de sprekers die de vinger aan de pols van de samenleving houden en de thema's die een publiek kunnen boeien. Zorg geregeld voor een klinkende naam in je programma. Zo iemand van wie gezegd wordt: 'Weet je wie naar Brugge komt?' Destijds heeft Jozef Luns, secretaris-generaal van de NAVO, ons nog toegesproken."

Op die manier worden leden aangetrokken die op hun beurt kennissen aanspreken. Omdat de bestuursleden in de jaren zeventig zelf nog jong waren, konden ze gemakkelijker jongeren rekruteren. "Als niet-Bruggeling met een commerciële functie, was de VVA interessant om contacten te leggen", herinnert Dan zich. "Ambitieuze mensen die hun beroepsleven opbouwen, hadden daar iets aan."

150 forellen

Jammer genoeg is dat mechanisme vanaf de jaren negentig stil gevallen. De jongeren die opdaagden, haakten na een tijdje weer af. "Betrek nieuwe leden zo snel mogelijk bij de werking", zegt Gwij daarop. "Mijn eerste contact met de vereniging kwam doordat ik de dia's presenteerde tijdens een voordracht van Dries Vanden Abeele over de monumentenzorg in Brugge.

Gwij Steel: "Durf je nek uitsteken."

Later heb ik met veel plezier meegewerkt aan de fietstochten en uitstappen waaraan ook het gezin deelnam. Zo heb ik nog 150 forellen geprepareerd voor de barbecue en koude schotels samengesteld. De leden die daarvoor instonden, gingen een vriendenploeg vormen en brachten een nieuwe dynamiek in de vereniging.”

Vergeten we niet dat de administratie veel meer mankracht eiste dan nu het geval is: enveloppes schrijven, brieven tikken en hertikken,... Gelukkig kon een bestuurslid af en toe een beroep doen op het secretariaat van de instelling waar hij aan het werk was. “Als administratief secretaris heb ik destijds de eerste stappen gezet in de informatisering: een digitaal ledenbestand samenstellen waardoor we etiketten konden afprinten”, herinnert Gwij zich. “Dat was toen pionierswerk waarvan we nu nog de vruchten plukken.”

De vele hand- en spandiensten brachten ook de vrouwen dichterbij de vereniging. “Het is juist dat die in de beginjaren vooral op de kroost gelet hebben, terwijl wij voor de VVA aan de slag waren”, zegt Gwij. “We hebben te lang gewacht om hun rol te valoriseren”, voegt Dan daaraan toe.

Daar kwam verandering in toen wijlen Liesbeth Vanden Abeele voorzitter werd. “Zij was directrice van Hemelsdaele en had het ideale profiel om de vereniging op orde te houden”, glimlacht Gwij. “Ongetwijfeld hebben zij en haar opvolgsters de VVA vrouwvriendelijker gemaakt, al blijft de vrouwelijke inbreng in het programma een aandachtspunt.”

Vlaams-nationalisme

Een ander teer punt is de rol van het Vlaams-nationalisme in onze vereniging. Iedereen is het erover eens dat de VVA pluralistisch moet zijn en zich buiten de partijpolitiek moet houden. “De tijd dat VVA Brugge in groep deelnam aan de IJzerbedevaart en het Nationaal Zangfeest is voorbij”, zegt Bob. “Maar we mogen onze geschiedenis niet vergeten.

Bob Vanhaverbeke zijn echtgenote Suus Demey

De VVA staat nog altijd voor de verdediging van het Nederlands en de Vlaamse cultuur.” “Ik was acht jaar ondervoorzitter van VVA Nationaal, toen notoire flaminganten als Eric Ponette en Matthias Storme voorzitter waren”, treedt Gwij Bob bij. “Ik mis tegenwoordig het engagement: je nek durven uitsteken, bestuursverantwoordelijkheid willen opnemen. Vroeger hadden we veel meer doorstroming in het bestuur, nu moet steeds op dezelfde mensen een beroep gedaan worden. En we mogen de controverse niet schuwen.”

Dan Glas met zijn echtgenote Lut Vanhaverbeke.

Dan Glas wijst dan weer op het diverse karakter van de vereniging. “Straks krijgen we wellicht een Vlaams-nationale politieke meerderheid in Vlaanderen. Als middenveld zullen we er moeten op toezien dat Vlaanderen niet evolueert naar een ‘Hongarije van het Noorden’.”

Dergelijke discussies komen geregeld aan bod in de adviesraad die normaal tweemaal per jaar samenkomt en de kweekvijver vormt voor nieuwe bestuursleden. De drie geïnterviewden laten dan hun stem horen. Bovendien spruiten uit de vergadering nieuwe ideeën en suggesties voort. De tegenstellingen oplossen zal de adviesraad niet kunnen, maar hij maakt ze wel bespreekbaar en beheersbaar.

Van onder het stof...

Decennialang borg Bob Vanhaverbeke allerlei VVA documenten op in een zestal dikke mappen. 'Verzamelen is het systematisch doden van de tijd', wordt wel eens gezegd. Je zou meewarig het hoofd schudden bij een dergelijke bezigheid, tot je dieper op de geschiedenis van de vereniging wil ingaan. Dan zijn die mappen hun gewicht in goud waard. Ze bevatten niet alleen de uitnodigingen en de verslagen van de bestuursvergaderingen, maar ook de artikels die de Brugse pers aan de voordrachten van onze vereniging gewijd heeft. We hebben in die ton gegrabbeld en presenteren er een aantal voorbeelden uit. Soms kenmerken ze een bepaalde periode, andere keren roepen ze een glimlach op. Hoe een dubbeltje rollen kan!

Als je de mappen doorbladert, is het wat wennen aan de bedragen in franken en aan de teksten die nog met een klassieke tikmachine geproduceerd zijn - met de verbeterde tikfouten. Je realiseert je welke ongelooflijke luxe de pc biedt wanneer je het handgeschreven klad ziet dat iedere schrijver eerst moest maken als hij tot een goed resultaat wilde komen. En dan heb je nog de ledenbestanden, de e-mail, de scan, het internet, enzovoort... De informatisering is ook voor het verenigingsleven een zegen geweest!

De transferten naar Wallonië

In 1980 werd het overheidsgeld verdeeld op basis van drie criteria die elk 1/3 van de pot voor hun rekening namen: bevolking, oppervlakte en opbrengst van de personenbelasting. In februari van dat jaar hield René De Feyter van het Vlaams Economisch Verbond daarover een voordracht en stelde hij voor alleen de inkomstenbelasting als grondslag te nemen. Inzake de maatstaf van de oppervlakte (die in het voordeel van Wallonië speelt) zei hij het volgende: *'Zou het meeste geld bijvoorbeeld aan de Sahara moeten toekomen omdat deze woestijn nu eenmaal de grootste oppervlakte heeft?'*

Tabaksreclame

In maart 1978 hield marketingexpert en latere campusrector van de KULAK Piet Vanden Abeele een voordracht over de invloed van de reclame. Daarin kante hij zich sterk tegen reclame voor ongezonde producten, zoals tabak. De eerste wet op de tabaksreclame kwam er 21 jaar later, in 1999.

De vrouwen

VVA Regio Brugge was niet vrouwonvriendelijk, maar het is duidelijk dat het initiatief bij de mannen lag. Dat blijkt uit de uitnodigingen voor de adviesraad. Zo lezen we in de editie van 11 juni 1980: *'Dames die niet graag alleen thuiszitten, zijn natuurlijk ook welkom.'* En een week voordien werden *'u en uw echtgenote'* gevraagd de voordracht bij te wonen. In de eerste maanden van het bestaan van onze vereniging luidde het als volgt: *'De aanwezigheid van de dames van de academici wordt zeer op prijs gesteld'*.

Pas na een werking van 17 jaar werd een vrouw voorzitter, in de persoon van Liesbeth Vanden Abeele. Dat was in 1987. De lokale pers schreef daar het volgende over: *'Het Verbond van Vlaamse Academici heeft een nieuwe voorzitter moeten kiezen, op zich geen wereldschokkende gebeurtenis ware het niet dat het vertrouwen werd geschonken aan een vrouw. Tot dusver vertoonde de galerij van VVA voorzitters uitsluitend telgen van mannelijke kunne.'*

Een VVA picknick op kerkstoelen in Oudenaarde in 2007. Tweede van links is de betreunde voorzitter Liesbeth Vanden Abeele, aan haar rechterzijde zit haar echtgenoot Vivian Desmet. Een echtpaar waarbij zowel man als vrouw VVA-voorzitter zijn geweest. De aanstelling van Liesbeth haalde destijds de Brugse pers.

Brusselse Vlamingen

In diezelfde maand was er een debat over de communautaire problemen (we leefden toen in de periode van het Egmontpact) tussen Hugo Weckx van de toenmalige C.V.P. en Georges Clerfayt van het F.D.F. BRT-journalist Jan Schodts was moderator. De journalist van de Brugse pers omschreef het debat als een dovemansgesprek: iedereen bleef op zijn standpunt. Op een bepaald ogenblik rees de vraag naar de Vlaamse autonomie. Het antwoord van de FDF-er was: *'Je plains dans ce cas la minorité flamande à Bruxelles'*. Waarop Weckx antwoordde: *'Ik dank u voor deze waarschuwing.'*

In de voorbije decennia heeft Brussel een hele evolutie doorgemaakt. In december 1999, 21 jaar na het debat tussen Weckx en Clerfayt, kwam onze hoofdstad opnieuw aan bod in een voordracht van de Brusselse CD&V politica Brigitte Grouwels.

De uitnodiging begint met een citaat van Manu Ruys in Knack: *'We kunnen Brussel niet meer heroveren. Brussel is geen Belgische stad meer, maar een etnische en culturele mozaïek. Misschien was het wel fout om Brussel als hoofdstad van Vlaanderen te kiezen.'* De voordrachtgeefster van die avond zegt echter in dezelfde Knack: *'We willen Brussel niet heroveren maar, als we ons beleid voortzetten wonen er over tien, vijftien jaar meer Vlamingen in Brussel dan vandaag.'* Zij heeft aan het begin van deze eeuw een positieve kijk op de stad: ze bloeit als een aangename woonstad met een uitgebreid Nederlandstalig netwerk van onderwijs en culturele en sociale voorzieningen. Een ander geluid dan *'Brussels? It's like living in a hell hole'*.

Levensbeschouwelijk VVA

Opvallend is dat in de jaren zeventig en tachtig levensbeschouwelijke onderwerpen meer aan bod kwamen dan nu. Zo was Monseigneur De Smedt te gast die verklaarde dat de Kerk de evolutietheorie aanvaardt, maar ook gelooft dat er iets meer is.

Bisschop De Smedt (rechts) bij de ontvangst van Michael Ramsey, aartsbisschop van Canterbury
Foto Stadsarchief Brugge – www.erfgoedbrugge.be

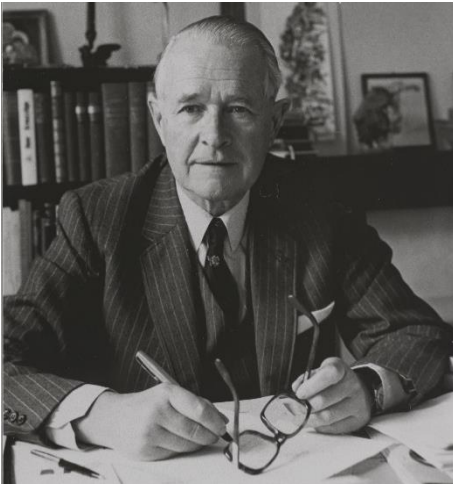
Jean Gol

Op 16 november 1984 kwam Jean Gol spreken. Het land leefde toen in de ban van de aanslagen van de CCC en de Bende van Nijvel en in het dossier vinden we correspondentie met het kabinet van de toenmalige minister van Justitie en met de Brugse politie. Op verzoek van het kabinet hield die een oogje in het zeil tijdens de voordracht. Gol was immers een mogelijk doelwit voor terroristen.

Dichters

In het voorjaar van 1978 kwamen twaalf Brugse dichters voorlezen uit eigen werk, al dan niet met uitleg tussendoor. *‘Het werd een lange bonte avond, maar na de pauze toch wat veeleisend voor een geduldig publiek’*, was de krantencommentaar.

VVA en Europa

In mei 1977 was erector Hendrik Brugmans van het Europacollege onze gast. In het krantenartikel lezen we: *‘Op de vraag waarom de Europese eenwording mislukt is, antwoordde hij dat de Europese idee te veel gedegeneerd is in het technische en materiële. Volgens hem moet daarom geestelijk inspiratie gezocht worden in het evangelie. Hij prees de Belgische bisschoppen dat zij dit als een der eersten hebben ingezien door er een gemeenschappelijk herderlijk schrijven aan te wijden.’*

In 1977 wees Hendrik Brugmans erop dat de Europese eenwording te veel was afgeleden naar het technische en het materiële.

Foto Stadsarchief Brugge – www.erfgoedbrugge.be

Links

Linkse sprekers kwamen ook aan de beurt. In 1974 stond Georges Derieuw op het podium, nationaal secretaris van ABVV en gemeenteraadslid in Oostkamp. Zo luidde het in de Brugse pers: *'Hij sprak bijzonder vlot en is naar houding en voorkomen a.h.w. precies het tegenovergestelde van wat men van een vakbondsmilitant zou verwachten. Zijn vriendelijk en gedistingeerd uiterlijk belette evenwel niet dat hij stellingen verkondigde die af en toe bikkelhard aan kwamen voor toehoorders die geboren en getogen zijn in een neo-kapitalistische maatschappij.'*

Enkele maanden voordien, in maart 1974, had Henri Simonet het woord gevoerd over 'progressieve krachten in een neo-kapitalistische maatschappij'. Hij stelde dat het feit van de sociale vooruitgang en van de economische expansie door niemand ontkend kan worden.' En de journalist citeert hem verder: *'De noodzakelijkheid van een radicale omwenteling van onze politieke en economische structuren om tot een verbetering van de levensomstandigheden van de arbeiders te komen zoals de traditionele kritiek tegen het kapitalisme beweerde, wordt daardoor minder waarschijnlijk. Het is inderdaad gemakkelijker van de revolutie te prediken wanneer iedereen ongelukkig is, het is veel moeilijker wanneer het levensniveau aanzienlijk verbeterd is.'*

Herinneren we eraan dat Simonet in 1984 de Parti Socialiste verliet en in 1985 tot de liberale PRL toetrad. Hij overleed in 1996, op 65-jarige leeftijd.

Allende

In september 1973 lokte de staatsgreep tegen Allende felle reacties uit. Amper vier maanden later kwam Maurice De Wilde spreken. Hij had een reportage gemaakt over het berucht voetbalstadion waar politieke gevangenen werden vastgehouden.

Hij was in gezelschap van André Van Lancker, een ingenieur met een hoge functie in de door Allende genationaliseerde textielindustrie. Daarbij kwamen de wapenleveringen aan Chili aan bod. Het artikel in de Brugse pers eindigde als volgt: *'Prettig moet het in het voetbalstadion niet geweest zijn. In zijn rauwe eenzaamheid werd hij (=André Van Lancker) bestendig aan zijn verre vaderland herinnerd: de soldaten die de gevangenen bewaakten, en met deze gevangenen ook wat anders deden, waren uitgerust met Belgische FN-geweren en bleken op enkele plaatsen over tenten van het Belgisch leger te beschikken, terwijl eerder kampen waarin ir. Van Lancker was ondergebracht omzoomd bleken met prikkeldraad van de Belgische firma Bekaert. Zo zien wij dan weer maar eens dat onze nationale bijdrage tot de wereldvrede en de verstandhouding onder alle volkeren niet ijdel is.'*

Klimaatopwarming

Het thema van de voordracht van november 1981 was *'Wat het ijs ons leert over het verleden en de toekomst'*. De wetenschapper van dienst was Wim Offeciers, ankerpunt van de bekende TV-reeks 'Verover de aarde'. In de uitnodiging tot die activiteit lezen we: *'Gaan we naar een nieuwe ijstijd toe? Lopen onze nazaten in eskimoplunje? Bevriezen bij ons binnenkort niet alleen de overheidskredieten en de wedden en lonen, maar ook al het overige: de bloemetjes voor het raam, de verse sprietjes in het grasperk, het water in de leidingen? En als het werkelijk zo zou zijn, hoe hoog worden dan onze rekeningen voor stookolie?'*

In 1981 kwam de klimaatverandering als gevolg van de CO2 uitstoot voor het eerst ter sprake tijdens een VVA voordracht van Wim Offeciers. Wellicht een primeur voor Brugge...

Offeciërs wees erop dat de geleerden het lang niet eens zijn over de klimatologische toekomst van onze planeet. Er gaat praktisch geen jaar voorbij of er worden nieuwe theorieën geformuleerd. De spreker geloofde het meest in de hypothese waarbij op grond van de steeds groter wordende CO₂-uitstoot de temperatuur van de aarde geleidelijk zou stijgen. Hij waarschuwde voor een stijging van de zeespiegel met ruim 50 meter als gevolg van het wegsmelten van de ijskappen van de Noord- en Zuidpool. Over een kleine twintig jaar (in het jaar 2000 dus) zouden miljoenen Nederlanders en Vlamingen zich in de grootste armoede op de hoogten van Wallonië verdringen om alsnog aan de verdrinkingsdood te ontsnappen. Uit de studie van het ijs blijkt dat het in de twaalfde eeuw merkelijk warmer was dan nu en dat werd bevestigd door de vaststelling van de mediëvisten dat er toen wijngaarden waren in Brugge.

De journalist besluit zijn verslag als volgt: *'Leert de studie van het ijs de wetenschapsmensen heel wat, toch blijft het fenomeen van de klimatologische evolutie nog heel wat mysterieuze aspecten vertonen. Spreker schreef dit toe aan de complexiteit van het probleem. De aarde wentelt immers niet alleen rond de zon maar de zon beweegt zich eveneens in de kosmische ruimte. Deze ruimte bevat heel wat interstellaire stofdeeltjes waarvan de intensiteit sterk kan uiteenlopen. Onvermijdelijk heeft dit een weerslag op het uitstralingsvermogen van de zon, hetgeen dan weer invloed kan uitoefenen op het klimaat van de aarde.'*

Sindsdien is er ongelooflijk veel wetenschappelijk onderzoek over dit probleem gevoerd. Hoe dan ook: het zal wel de eerste keer geweest zijn dat deze problematiek besproken werd voor een Brugs publiek. Op dat vlak heeft onze vereniging een primeur. In april 2002 droeg de voordracht van eresenator Michel Capoen de titel: *'Brugge 2030: 1 meter onder het zeeniveau?'* In de uitnodiging werd geschreven: *'Omdat een stabiel klimaat een essentiële voorwaarde is voor het verdere bestaan van het leven op aarde zoals we het nu kennen, moet het broeikaseffect kordaat worden aangepakt.'*

Huwelijksproblemen

In maart 1976 sprak psychologe D. Verstraeten de VVA-ers toe over het thema 'Huwelijk in nood'. De journalist wijdt volgende commentaar aan deze activiteit: *'Verklappen wij maar dat het een zeer leerrijke avond werd en dat de academici, waarvan velen voor de gelegenheid hun vrouw hadden meegebracht, beslist met verrijkte inzichten zijn naar huis gegaan.'* Het artikel eindigt als volgt: *'De academici konden wellicht bevrijd van hun nuptiale problemen in alle gemoedsrust met hun teerbeminde huiswaarts keren.'*

Vanuit de leden gezien

Welke rol speelde de VVA bij de leden die sinds jaar en dag deel uitmaken van onze vereniging? We vroegen het aan drie onder hen, die telkens een verschillend profiel hebben.

Het heeft een tijdje geduurd alvorens Karine Michels lid werd. Op het einde van de jaren zeventig keerde ze terug uit Duitsland waar haar man tandarts was in het Belgisch leger. Af en toe kregen ze een wervingsbrief van de VVA waarin de vereniging werd voorgesteld en uiteindelijk was het de mond aan mond reclame die het uiteindelijke zetje gaf: het echtpaar werd lid en dat is bijna veertig jaar later nog altijd het geval.

Ultimatums

“De toenmalige voorzitter, Roger Devriendt, heeft ons goed opgevangen en het programma was ieder jaar goed uitgebalanceerd: de juiste spreker kwam aan het woord over het juiste onderwerp”, vertelt Karine. “Soms liep de VVA op zijn tijd vooruit en stelden we vast dat het thema van een voordracht enkele maanden later volop in de schijnwerpers kwam te staan.”

Karine Michels met haar man Hedwig Haeghebaert: “Leden mogen best wat meer uit hun pijp komen.”

Niet iedere voordracht viel mee, het gebeurde dat een veelbelovende spreker te veel hooi op de vork nam of een zeer voorspelbaar betoog hield. Anderen zorgden voor veel geknetter achteraf. Karine nam meestal actief deel aan het debat. “Als kind al stelde ik veel vragen”, glimlacht zij. “En dat is blijkbaar zo gebleven. Leden mogen best meer uit hun pijp komen.”

Ook Jan Behey, die rond de eeuwwisseling vier jaar voorzitter was, vraagt om wat meer durf in de keuze van zowel de sprekers als de activiteiten. “Een dergelijk beleid roept natuurlijk meer discussie uit en dan worden soms ultimatus gesteld”, herinnert hij zich. “Als voorzitter heb ik dikwijls olie op de golven moeten gieten en ter wille van de lieve vrede zijn een aantal initiatieven niet doorgedaan. Het was niet altijd even gezellig om na een drukke werkdag nog een rumoerige bestuursvergadering te leiden waar soms gevit werd over allerlei details. Het was lang zoeken naar een programma waar iedereen zich kon achter scharen en dat toch voor het nodige animo zorgde.”

Nochtans konden onverwachte ontwikkelingen leven in de brouwerij brengen. Zo richtte Jan een weekend naar Rijsel in en in het programma stak een cabaret. “Ik dacht dat het iets traditioneels

Jan Behey: “Misschien moeten we toch proberen meer lol te maken.”

zou zijn, in de aard van Edith Piaf of Maurice Chevalier. Maar het bleek een travestietenshow”, grinnikt hij. “We zaten opeen gepakt in een klein zaaltje, maar het was amusant – zonder boertig te zijn. Algemene hilariteit was er toen een van onze leden op het podium moest komen. Een andere keer trokken we samen met voorzitter Liesbeth naar de Meifoor.”

De sfeer binnen de vereniging is nu minder uitgelaten, wat natuurlijk ook met de gemiddelde leeftijd van de leden te maken heeft. “Misschien moeten we toch proberen meer lol te maken”, zegt Jan, “al weet ik dat die ontspanningsactiviteiten meer organisatievergen en de kans dat er iets verkeerd loopt groter is.”

Af en toe een groots evenement inschakelen waarmee je de pers haalt, kan zeker geen kwaad. “In 1993 was er de grote Memling-tentoonstelling in Brugge en toen hebben we de andere West-Vlaamse afdelingen uitgenodigd voor een rondleiding en een namiddagprogramma met keuze-activiteiten rond de bekende schilder”, vertelt Jan. “We hadden toen een opkomst van 350 man.”

Imago opbouwen

Het was de nicht van Jan, Annemie D’Hooghe, die hem in 1990 bij de vereniging bracht. “Je zult je erin thuis voelen”, zei ze. “En inderdaad, ik vond er een aantal van mijn vroegere collegegenoten terug. De VVA telt ook meer mensen uit het onderwijs en minder uit het bedrijfsleven. De vereniging is niet zo sterk op netwerking gericht als een serviceclub en dat is wellicht een reden waarom sommige leden afhaken. En ik hou van het Vlaams profiel, zonder daarom onze openheid te verliezen.”

Ook Annette Wauters beschouwt de VVA als een forum waar diverse gezindheden elkaar kunnen ontmoeten. “Een meer militante houding op het communautaire vlak zou bij een aantal mensen zeker in goede aarde vallen, maar zou anderen afschrikken en het programma dreigt dan minder afwisselend te zijn”, stelt zij. “Let ook op een goede inleiding, want voor de gastspreker is dat de manier waarop hij met de vereniging kennis maakt en die bepaalt mee ons imago.”

Annette kwam een tiental jaar geleden samen met haar echtgenoot Jef Hulsbosch bij VVA Regio Brugge. Tijdens zijn loopbaan als radioloog kon die door de vele wachtdiensten moeilijk aan het verenigingsleven deelnemen. “Toen we gepensioneerd waren, heeft Trees De Ceuninck ons bij de VVA geloodst”, zegt Annette. “Op de vergaderingen ontmoetten we af en toe een oude bekende en we maakten tijdens het drankje achteraf kennis met de ‘oude getrouwen’, de leden die bijna iedere keer aanwezig zijn. We merkten wel telkens nieuwe gezichten op en vroegen ons dan af of het om nieuwe leden ging of om mensen die maar af en toe eens komen.”

Annette Wouters (derde van rechts): "De reizen zijn ongetwijfeld een troefkaart van de VVA."

Annette en Jef werden rond nieuwjaar lid en enkele maanden later trokken ze al mee op de traditionele reis in mei. "Die zijn het beste middel om het ijs te breken en zijn ongetwijfeld de troefkaart van de VVA", zegt zij. "Het programma van de uitstappen is telkens goed uitgekiend, met voor elk wat wils. Je komt er mensen van allerlei slag tegen. Zo herinner ik me een natuurgids die heel competent was, maar wat moeilijk sprak. Hij deed zijn uiterste best om dat euvel te overwinnen. Toch waren er leden die afhaakten en op de duur bleven er maar enkele belangstellenden over. Ik vond dat erg voor die man. Als kinesiste kreeg ik te maken met mensen die een soortgelijk probleem hadden en ik weet welke inspanningen die leveren om opnieuw tot een aanvaardbaar leven te komen. We moeten er ons als leden van bewust zijn dat we allemaal bijdragen tot het beeld dat anderen van onze vereniging hebben."

"In de adviesraad heb ik soms kritiek geuit", besluit Karine. "Ik vond dat het bestuur daar goed op reageerde en probeerde aan mijn aanmerkingen tegemoet te komen. Ik waardeer dat, want zonder die openheid zou de VVA niet de staat van dienst bereikt hebben die ze nu verworven heeft."

Uit het rijke VVA-leven...

Wat is het leven van een vereniging meer dan een langgerekte anekdote? Daarom hebben we er enkele uit het rijke VVA-leven verzameld. Ze hebben hun waarde, want: de eerste die een anekdote vertelt is origineel, de tweede pleegt plagiaat, de derde mist originaliteit, de vierde is een ouwe zeur en bij de vijfde is het wetenschappelijk onderzoek. Soms worden ze ook 'moppen in avondkledij' genoemd.

Hondstrouwe leden

In het ledenboekje staan 21 namen die er een halve eeuw geleden ook al in stonden. Dat betekent niet noodzakelijk dat ze onafgebroken lid zijn geweest, sommigen hebben enkele jaren afgehaakt en in een aantal gevallen is de partner jammer genoeg overleden. Heel die statistiek uitpluizen, gaan we niet doen. We geven enkel de namen op van de leden die zowel in de lijst van het academiejaar '70-'71 voorkomen als in het ledenboekje van 2019:

- Lic. Biol. Cilia Boereboom (wed. Lic. Biol. Yves Dehaene)
- Dr. Jur. Hugo Dedullen
- Ir. Arch. Vivian De Smet (wed. Lic. Klas. Fil. Liesbeth Vanden Abeele)
- Dr. Jur. Paul d'Hoest
- Dr. Jur. Lieve Louf
- Apoth. Christine Dieryck
- Lic. Fil. Gaby Dujardin
- Mariette Feytaerts (wed. dr. Aimé Hongenaert)
- Dr. Jur. Dan Glas
- Lic. H.F.W. Johan Kimpe
- Ir. Landbouwk. Willy Lambrecht
- Dr. Gynecologie Franz Opdebeeck
- Dr. Michel Soubry
- Apoth. Dirk Van Besien
- Dr. Jur. Walter Vanbeylen
- Maria Van Damme (wed. Ir. Roland Carpentier)
- Apoth. Dina Vandenbroeke (wed. Klin. Biol. Victor Blaton)
- Lic. Klas. Fil. Georges Vandercruysse
- Apoth. Bob Vanhaverbeke
- Apoth. Suus Demey
- Handelsir. Pol Vereenooghe

Geneticus blijft bij zijn vak

Toen Jeannine Reynders voorzitter was, gebeurde het nog dat er vooraf met de voordrachtgever werd getafeld. Zo had zij, samen met wijlen Gerard Pattyn, een etentje met de bekende geneticus Herman Vanden Berghe (1933-2017). Het viel de twee VVA-ers op dat hij kwistig zout op zijn frites strooide. De professor merkte dat en zei glimlachend: “Als je goede genen hebt, kan dat geen kwaad”.

Naar het feest van De Standaard

Het voorzitterschap heeft zo zijn voordelen. In het begin van de jaren tweeduizend kwam Peter Vandermeersch spreken, toen nog hoofdredacteur van De Standaard. Blijkbaar heeft hij daar goede herinneringen aan overgehouden, want enkele maanden later konden vier bestuursleden naar een event in Turn & Taxis dat de krant organiseerde naar aanleiding van het nieuwe formaat en layout dat zij had aangenomen. De bestuursleden hebben die uitnodiging niet laten liggen.

Vruchtbaar contact

In 2007 kreeg Bruno Comer die toen bedrijfsjournalist van KBC was, van zijn werkgever de opdracht om een bedrijfsgeschiedenis te schrijven van een dochterbank, de Antwerpse Diamantbank. In het archief vond hij een belangwekkend verslag van Paul Timbal die in 1940 gedelegeerd bestuurder was van de bank en bij de Duitse invasie uit de Pelikaanstraat wegluchtte, met een fortuin aan diamanten in de koffer van zijn auto. Na zes weken kwam hij in Engeland terecht. Het verslag, dat uit 1943 dateert, was de moeite waard om op grote schaal te worden verspreid. Maar hoe vind je een uitgever voor zoiets?

Een gesprek met Noël Geirnaert tijdens een VVA-reis naar Kortrijk bracht de oplossing. De hoofdarchivaris van het Brugse archief contacteerde de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis die zich inzet voor de ontsluiting van historische bronnen. Een dikke vier jaar later lag het boek er.

Op zoek naar een hotel

In de voorbereiding van de lente-uitstap van onze vereniging is de zoektocht naar een hotel een cruciale fase. Er moet daar een jaar op voorhand werk van gemaakt worden en dan nog krijg je met allerlei onverwachte hindernissen te maken. Zo trok Eric Vienne in 2015 naar Arnhem om een hotel te boeken voor de reis naar Oost-Nederland in 2016. Het bleek dat in dat jaar de Ronde van Italië startte in die stad en er was geen enkel hotel vrij voor dat jaar. De uitstap werd naar 2017 verplaatst.

En in september 2017 reisden Roland Baert en Bruno Comer samen met hun echtgenotes naar Hampshire en boekten Hotel Potters om er in het Hemelvaartweekend van 2018 naartoe te reizen. Alles was in kannen en kruiken, tot we in februari toevallig – via een Engelse vriend van Bruno uit Southampton - vernamen dat er een grote brand gewoed had in het hotel. Het strooien dak had het blussen erg bemoeilijkt. Het vroeg heel wat kunst- en vliegwerk van Roland om een nieuw onderkomen te vinden, maar het is gelukt. De reis heeft toen wel aan een zijden draadje gehangen.

Roland Baert en Bruno Comer voor het hotel waar enkele maanden later een hevige brand zou woeden.

Geschiedenis en techniek

In 2013 hield historica Caroline Terryn een voordracht over de evolutie van het Damse kanalenlandschap en daarin kwam ook de Lieve ter sprake, het middeleeuwse kanaal dat Gent met Damme verbond. Bij de toehoorders zat burgerlijk bouwkundig ingenieur Fernand Sabbe en die had een aantal technische opmerkingen bij haar verhaal.

Dit is de enige bedding van de Lieve op het Damse grondgebied waar nog water in staat.

Na de voordracht hebben ze een tijdlang informatie uitgewisseld en die gesprekken over de omvang van de dijken van een kanaal in ophoging hebben Caroline een heel stuk vooruitgeholpen in haar studie over de Lieve, een werk dat in historische kringen heel wat aandacht kreeg.

Intrede van Gwij

Strikt genomen behoort Gwij Steel niet tot de stichters van onze vereniging, maar hij maakte zijn opwachting tijdens het tweede werkjaar, in november 1971. Toen presenteerde hij samen met Guido Dobbelaere een diamontage die hij in opdracht van de Stichting Markus Gerards had gemaakt, een stichting die het Brugse erfgoed zo veel mogelijk probeert te bewaren.

De pers was vol lof voor het werk van de latere VVA voorzitter: 'We hebben werkelijk genoten van het werk van de heren Steel en Dobbelaere. Wij Bruggelingen hebben momenten gekend van fierheid, bij het zien van de prachtige opnamen van onze stad, maar wij hebben ook ogenblikken gekend van verdriet, omdat er zoveel Brugs in verval is. De muziek die de diamontage omlijstte, was zeer goed aangepast, schreeuwend om wraak om datgene wat in verval is. Prachtige Brugse gevels, met toegemetste vensterramen, ja het roept om wraak.'

Deze VVA activiteit heeft heel wat Bruggelingen wakker geschud.

Appelboer overbluft academici

VVA'ers staan paf! Rodin zou hier veel inspiratie gevonden hebben voor zijn 'denker'. Wat is Normandië zonder appels? Tijdens een vierdaagse van 2009 in de vallei van de Eure bezochten we een kwekerij en de appelboer gaf een bijzonder technische uitleg over zijn bedrijvigheid, waar de hooggeleerde academici geen snars van begrepen. Gelukkig mochten we na die uitleg calvados degusteren. Er werd opvallend veel gedronken om de intellectuele frustratie weg te spelen.

De vriendelijke boer (met snor) was altijd bereid tot toelichting.

In een duiventoren

Dit merkwaardige gebouw is een Normandische duiventoren. Het is een zeldzaam exemplaar want deze torens, die alleen maar door abdijen en edellieden mochten worden gebouwd, werden tijdens de Franse Revolutie systematisch vernietigd door woedende boeren. De duiven hadden immers jaar na jaar een flink deel van hun oogst opgevreten.

Boudewijn op zijn kop

Het verhaal gaat terug naar de tijd toen er nog geen stempelmachine was en op iedere uitnodigingsbrief een postzegel moest gekleefd worden. Een VVA-er plakte steevast de zegel met toen nog koning Boudewijn omgekeerd. Die manier van kleven stemde overeen met zijn Vlaams gezindheid en de inspiratie kwam van de Schotse nationalisten die hetzelfde deden met de postzegels waarop de Queen figureert. Om diplomatieke redenen werd hem een andere job toegewezen.

Zelfgemaakte hapjes

De opening van het academiejaar ging en gaat altijd gepaard met een verzorgde receptie. Een resem vrijwilligers poseert voor de zelfgemaakte hapjes en, maak je geen zorgen, ook heren werden aan het werk gezet.

Zonder roede

Heel wat berichtgeving aan de leden vloeit uit de pen van Bruno Comer. In die teksten sluipen wel eens dagelijkse en doodzonden tegen een correct taalgebruik. Het vroegere bestuurslid Hugo Brouckaert, die zijn loopbaan afsloot als directeur van de taaldienst van de senaat, houdt een oogje in het zeil.

Zijn kennis en ervaring op het vlak van redactie van teksten heeft de kwaliteit van de communicatie in onze vereniging sterk verbeterd. Bij dat werk spaart hij de roede wel. Bij zijn afscheid als bestuurslid kreeg hij een zelfportret cadeau, compleet met woordenboek, embleem van de senaat en VVA-logo.

Fietsend VVA

In 1977 ondernamen de VVA-ers een fietstocht van vijftig kilometer in het Houtland waarvan de 'Côte d'Aertrijcke' en de 'Col de Wijnendael' de hoogtepunten waren. Het eindpunt was Sint-Kruis waarna naar de Schaapskooi in Sluis gefietst werd om de activiteit gastronomisch af te sluiten. In de uitnodiging kregen de niet-fietsers het hard te verduren: *'Ouden van dagen, en lieden die om redenen van alle slag niet met de fiets kunnen meedoen, mogen ook met de wagen naar de Schaapskooi komen. Wie geen gegronde reden kan opgeven voor zijn komst per wagen, wordt verzocht aan de fietsers ter tapkast een verfrissing aan te bieden.'*

Er waren dus sportieve VVA-ers hoewel de ‘sportdag’ in 1986 niet meteen aan Zatopek of de gebroeders Borlée deed denken. De activiteiten op een terrein in Zeebrugge bleven beperkt tot een tennistornooi en minigolf. Er was ook een competitie ‘voor- en achteruitzwemmen’ en daarna volgden ‘vrij zwemmen en stoeipartijen’. Voor de liefhebbers was er een wandeling, maar ‘wie geen lief heeft mocht ook mee’. Over die wandeling werd tijdens de evaluatie als volgt geoordeeld: *‘De wandeling moet in de toekomst primeren en mag niet meer vastgelegd worden in functie van de pleisterplaats nadien.’*

Doorheen het Brugse Ommeland

Lange tijd, meer dan tien jaar, waren de lente- en zomerfietstochten in het Brugse Ommeland een populaire activiteit. Die hadden om de veertien dagen plaats en gidsen van dienst waren Michel Regoudt en Marc Pollentier, die telkens een mooi parcours van ongeveer 25 kilometer uitstippelden doorheen het Brugse Ommeland: een ideale fietsstreek.

“Ik was een enthousiast fietser”, vertelt Christine Dieryck. “Ik deed mee wanneer ik vrij was. Ik vond het zo ontspannend.”

Veiligheid was natuurlijk een belangrijk punt, want in groep fietsen brengt risico’s met zich mee. “Zo reden we eens langs de Damse Vaart en haakten twee dames op elkaar in”, vertelt Christine. “Annette Vanderbeken, de vrouw van Jan Cromheecke, kwam in het water terecht en ging kopje onder. Gelukkig konden we haar snel terug aan wal hijsen en een toegesnelde visser recupereerde haar fiets en handtas. Het wonderlijke was dat ze tijdens de drink achteraf al weer op het appel was, helemaal omgekleed!” Er is geen reling langs de Damse Vaart, daarom is het er opletten geblazen. Het beroemde zicht durft wel eens de aandacht afleiden.

Een andere keer merkte een deelnemster dat haar remmen niet meer werkten en reed ze tegen een boom om erger te voorkomen. Verzekeringsproblemen waren een reden waarom aan die mooie traditie een einde is gekomen.

Het terrasje achteraf was al even gezellig als de fietstocht zelf. “Op een avond had ik mijn grote dorst met twee glazen Duvel gelest, een drank waarvan ik nog nooit geproefd had. Toen ik bij mijn fiets kwam, was ik vergeten dat de dynamo aan het achterwiel aangebracht was. Ik ben toen zonder licht en ietwat zwalpend naar huis gereden. De moraal van het verhaal is dat je best eerst spawater drinkt voor je je aan de meer uitgelezen dranken waagt!”

Keuvelen in een Brugs pand

De adviesraad, van wie de leden op de programmapfolder vermeld staan, komt tweemaal op een jaar bijeen. In maart is de hoofdbrok van de avond de brainstorming rond het programma van het komende academiejaar. Alle leden lichten de suggesties toe die ze daarover hebben ingediend. Er volgt een intensieve vergadering, waaruit heel wat nieuwe ideeën komen.

In september gaat het er meer ontspannen aan toe. De werking van de voorbije zes maanden wordt besproken en het bestuur stelt het nieuwe programma voor. Sinds enkele jaren zoeken we voor de septembervergadering een pittoresk Brugs pand waar we ontspannen kunnen bijeenzitten en een korte rondleiding krijgen. Zo maken we op een originele manier kennis met het bouwpatrimonium van onze stad.

'Huis de Clouse' op het Kraanplein

We waren al te gast in 'Het Huis van de Portugezen' aan de Spinolarei, in het 'Huis Standaert' aan de Witteleertouwersstraat en in het 'Huis de Clouse' op het Kraanplein.

Die laatste locatie, waar je nog een gebinte uit de dertiende eeuw aantreft, was een werf van bestuurslid Jan De Graeve die als ingenieur-architect al heel wat restauratieprojecten op zijn naam heeft. In september 2016 had de adviesraad plaats in het appartement van de familie De Graeve in het Palace Hotel in Zeebrugge.

Voorzitsters in een mannenbastion

De eerste vrouwelijke VVA-voorzitster, de betreurde Liesbeth Vanden Abeele, tussen Anne Mie Vandenweghe en Martine Bruggeman. Als schooldirectrice had zij een uitstekend profiel voor het voorzitterschap.

Samen met de betreurde Liesbeth Vanden Abeele, vormen Jeaninne Reynders en Annemie D'Hooghe het vrouwelijke trio dat in de loop van de voorbije halve eeuw voorzitter van onze vereniging is geweest. Voor Jeaninne is dat al 28 jaar geleden, voor Annemie half zo lang. Ze moeten diep graven in hun herinnering om over hun voorzitterstijd te vertellen, maar naarmate het gesprek vordert komen allerlei aspecten naar boven.

In het begin van de jaren zeventig kwam Jeaninne met haar man Hugo naar Brugge nadat ze vijf jaar in Nederland gewoond hadden. “De stad was nieuw voor ons en we zochten contact met de Brugse kringen, die soms niet erg toegankelijk waren. Bij de VVA vonden we een vereniging met een lage drempel en met leden die zowel op het professionele als het levensbeschouwelijke vlak uit verschillende hoeken kwamen. De meesten waren dertigers zoals wij.”

Passen bij profiel

Hugo en Jeaninne schrokken wel op toen ze Vivat, het tijdschrift van VVA Nationaal lazen, dat duidelijk in de rechts-nationalistische hoek zat. Dat paste minder bij hun profiel, maar al vlug kwamen ze tot de vaststelling dat dit blad niet representatief was voor de vereniging. “We waren Vlaamsgezind, maar leefden met de samenleving mee die in die periode in volle ontvoogding was”, herinnert Jeaninne zich. “De overgrote meerderheid van de leden wilde gewoon regelmatig bijeenkomen en aan de hand van interessante voordrachten tot een gedachtewisseling komen. Meer hoeft dat niet te zijn.”

Jeaninne Reynders: “Na een toespraak vroeg iemand mij of mijn man die had opgesteld.”

De sterke stijging van de gemiddelde leeftijd van de VVA-ers is het grote verschil met vier decennia geleden. “We hebben destijds acties gevoerd om nieuwe leden aan te trekken en die waren vrij succesvol”, weet Jeaninne. “Het komt erop aan de mensen te bereiken die nog op zoek zijn naar een zinvolle ontspanning en destijds raakten we gemakkelijk aan adressenlijsten van allerlei doelgroepen. In de huidige tijd met de nadruk op de privacy, is dat moeilijker. De sociale media scheppen dan weer nieuwe mogelijkheden.” Het probleem was dat heel wat van die nieuwe leden na een tijdje afhaakten. Daarom vindt Jeaninne het belangrijk dat extra aandacht besteed wordt aan de nieuwe leden en naar hun wensen gepeild wordt.

Op het ogenblik dat ze lid werd, was Jeaninne niet vertrouwd met de VVA. Bij Annemie was dat wel het geval: “Als vijftienjarige kende ik de vereniging al aangezien mijn vader de drijvende kracht ervan was in Roeselare. In de stad van de nieuwmarkters kende de VVA een afwisselend bestaan. Een kaas en wijnavond of een uiteenzetting over ‘beleggen in oosterse tapijten’ lokten veel volk, bij de meer ernstige voordrachten moest vader D’Hooghe zijn acht kinderen en hun lief op trommelen om de zaal een meer gevulde indruk te geven.”

Annemie herinnert zich nog dat Bob Vanhaverbeke en Dan Glas in de periode dat zij de Brugse afdeling stichtten, bij haar vader informatie vroegen. Na haar huwelijk met Dirk kwam Annemie in Brugge wonen en vervoegde ze samen met vrienden de rangen van de vereniging die intussen goed uit de startblokken geschoten was. Na enkele jaren maakte ze deel uit van het bestuur van het mannenbastion dat VVA toen was.

Geleidelijk aan veroverden de vrouwen hun plaats in het mannenbastion dat de VVA ooit was.

De Vits en Danneels

Beide dames hebben als voorzitter geijverd om meer vrouwen in het programma te krijgen. “Ik ben in deze voorstander van positieve discriminatie”, stelt Jeaninne. “Ik heb nog Mia De Vits, de topvrouw van het ABVV, uitgenodigd en dat deed de wenkbrauwen fronsen, maar het is een geslaagde avond geworden”, glimlacht Jeaninne. “Je moest tegen vooroordelen kampen. Na een rede bij de opening van het academiejaar vroeg iemand me of mijn man die had opgesteld.”

“Brugge was culturele hoofdstad van Europa in 2002 en ik vond het een eer om toen voorzitter te zijn”, herinnert Annemie zich. “Ik wilde een vernieuwend programma met nog meer cultuur en legde de nadruk op hedendaagse kunst, hoewel een deel van ons publiek daar misschien niet warm voor loopt.” Zij heeft enkele topvrouwen uitgenodigd zoals Marianne Thyssen, bij wie haar dochter stage deed. Greet De Keyser, de vroegere VRT correspondent in de Verenigde Staten, kon ze persoonlijk uitnodigen toen ze het restaurant van haar vriend in New York bezocht. “Een tegenvaller was de komst van kardinaal Danneels die ik toen al een eerder koude persoonlijkheid vond. In zijn lezing was hij dan nog conservatief ten opzichte van de rol van de vrouw in de kerk.”

“Een delicaat probleem was de verloning van de sprekers”, vervolgt zij. “Bij Josse De Pauw dong ik af op de prijs en hij besliste prompt gratis te komen. Ik schrok en leerde daaruit dat een vereniging als de VVA bereid moet zijn om een eerlijke prijs te betalen voor unieke lezingen.”

Toen Annemie stopte als voorzitter, kreeg zij een schilderij van Martine Bruggeman waarin een aantal hoogtepunten uit haar voorzitterschap verwerkt zaten. “Dat heeft een mooie plaats gekregen in de huiskamer”, zegt Annemie. “De glazen bol refereert naar de attributen die ik probeerde in mijn toespraken te verwerken.” Ook de reizen kregen een voorname plaats in het schilderij.

Uithuizig

Het voorzitterschap was wel niet altijd gemakkelijk te combineren met een gezin. “De reizen in het hemelvaartweekend waren een belangrijk moment in onze werking, zoals je kunt merken op het schilderij”, glimlacht Annemie. “Maar mijn studerende kinderen zaten toen wel vier dagen thuis!”

Jeaninne oefende geen beroep uit, maar was dikwijls uithuizig door haar activiteiten in het verenigingsleven. “Toen mijn jongste zoon aan de KULAK ging studeren, had ik wat last van het lege nestsyndroom. ‘Nu weet jij wat het is als je ’s avonds alleen thuis zit’, antwoordde hij toen ik hem daarover aansprak.”

“In de jaren zeventig heb ik nog cursus gevolgd hoe je een vereniging leidt”, vertelt Jeaninne. “Soms is het voorzitterschap een evenwichtsoefening. Vooral de keuzes die gemaakt moeten worden bij de samenstelling van het programma, zorgden voor discussie. Ik heb steeds iedereen gerespecteerd in zijn mening en gestreefd naar een evenwichtig aanbod. Wat ik vooral vermeed, waren onderonsjes achteraf die de besluiten van de vergadering weer op de helling zetten. Kritiek is er altijd en daar moet je tegen kunnen. Wel vond ik het vervelend dat mij als germaniste op taalfouten werd gewezen, terwijl het volgens mij vooral om een verschil in stijl ging.”

“De leden worden ouder”, besluit Annemie. “Maar de lezingen blijven even interessant en de sfeer is goed dankzij de uitstekende werking van het bestuur waar al jarenlang veel van dezelfde mensen actief zijn, zowel mannen als vrouwen.”

Annemie D’Hooghe (rechts, naast Cathy Ducheyne): *“In het programma wilde ik meer hedendaagse kunst, hoewel een aantal leden daar wellicht niet open voor staan.”*

Anne Mie en Eric Vienne: nuchter enthousiasme

Bel of mail je naar Eric Vienne, dan is de kans groot dat je meteen een antwoord krijgt. “Een administratieve klus werk ik het liefst meteen af,” zegt hij. “Dan hoef je je nooit af te vragen ‘hoe zit dat nu weer?’ en wat je uitgevoerd hebt, kun je niet meer vergeten.” Hulp bij het vele werk slaat hij meestal af. “Voor ik uitgelegd heb hoe alles in elkaar zit, heb ik het zelf gedaan.” Die uitspraken typeren Eric, die heel efficiënt tot een sluitend resultaat kan komen.

Onze gesprekspartner werd in 1983 secretaris en vervult die taak dus al bijna veertig jaar – steeds even nauwgezet. Dan Glas had gehoord over zijn kwaliteiten op dat vlak en had hem voor die job aangesproken. Later nam hij de ledenadministratie van Gwij Steel over. Op die manier levert hij een essentiële bijdrage tot het reilen en zeilen van onze vereniging, maar geen Eric zonder Anne Mie, die in al die jaren de VVA door en door heeft leren kennen.

Groenten en bonnetjes

Tijdens zijn opleiding tot master economie pendelde Eric iedere dag tussen Brugge en Gent en zo raakte hij niet sterk betrokken in het studentenleven. Kort nadat hij in het onderwijs aan de slag was gegaan, kreeg hij een uitnodiging om een voordracht van rector Piet De Somer, toenmalig nationaal voorzitter van de VVA, bij te wonen. De activiteit viel hem mee en hij werd lid.

De VVA bestond toen ongeveer tien jaar. “Het programma was meer ontspannen en op maat van jonge gezinnen”, vertelt Anne Mie. “De uitstappen onder het motto ‘in een klein stationnetje’ brachten ons met een combinatie van treinen fietsreizen in alle hoeken van Vlaanderen. Die eindigden met een barbecue die veel voorbereiding vereiste: zeulen met emmers groenten, bonnetjes in allerlei kleurtjes. Ik heb nog meegemaakt dat we meer dan 150 mensen bedienden! Veel werk dus, maar dat verliep in een uitstekende stemming en we deden heel wat ervaring op. Ik ben blij dat er nooit iets verkeerd gelopen is, want het ging er rumoerig aan toe en de drank vloeide overvloedig.”

De mond-tot-mondreclame deed haar werk en de rangen van de VVA groeiden aan. Er kwam een tweede generatie tot stand die zowat tien jaar jonger was dan die van de 'founding fathers'. Daaruit werden bestuursleden gerekruteerd van wie er nu nog aan de slag zijn. "Soms kwam er een hele vriendengroep ineens bij, die wegviel als enkele figuren ervan afhaakten", herinnert Eric zich. "Er was weinig druk, iedereen kwam wanneer hij wou, het lidgeld was laag. Die aspecten maken de VVA nu nog aantrekkelijk. De meeste leden beschouwden de VVA wel als 'hun' vereniging, er werd minder geshopt dan nu het geval is." Daarom was en is het belangrijk om nieuwe leden te koesteren en hen snel bij de werking te betrekken.

Spiegel van de wereld

"We konden onze kinderen gemakkelijk onderbrengen bij mijn ouders die heel dicht bij ons woonden", vertelt Eric. "Voor andere leden was dat minder evident, temeer daar de voordrachten dikwijls plaatshadden op vrijdagavond, een drukke avond voor het gezin."

Anne Mie en Eric woonden de voordrachten trouw bij en brachten telkens de VVA-vlag mee. Steeds stonden ze klaar om allerlei praktische zaken te regelen, zoals de vestiaire of het drankje voor de spreker. "We gingen altijd luisteren, zelfs al wisten we dat we het grondig met de spreker oneens zouden zijn. Ook als het onderwerp niet bepaald onze belangstelling wegdroeg, waren we present en soms werden we in positieve zin verrast."

Op die manier maakten Anne Mie en Eric kennis met de wederwaardigheden van het verenigingsleven. De VVA is een afspiegeling van de wereld met zijn conflicten en relaties. Bij bijna iedere activiteit waren er problemen met de inschrijvingen: leden die te laat, te veel of te weinig betaalden of die alsnog afhaakten. "Iedereen die me tijdig verwittigd had, kreeg zijn bijdrage terug", glimlacht Eric. "De VVA-ers toonden zich redelijk tijdens de activiteiten hoewel de wijn aan tafel soms al vóór de soep op was. Af en toe werden manoeuvres uitgehaald om toch dat glaasje of gebakje meer te hebben en het ogenblik waarop aan tafel gegaan werd, was delicaat: want wie zou naast wie zitten?"

Samen met Martine Bruggeman viert Anne Mie in 2011 de tiende reis die ze mee organiseerden. "Overal waar je komt, denk je: zou dat iets voor de VVA zijn?"

De voorbereiding van de uitstappen en reizen sloopte heel wat energie op. Tientallen diensten voor toerisme kregen het bezoek van VVA bestuursleden. Anne Mie en Eric deden meer dan hun part. Een heel gebied dat in een straal van 400 kilometer rond Brugge ligt, is uitgevlood. Een programma in elkaar steken zodat alles

naadloos in elkaar vloeit en waarbij rekening gehouden wordt met de wensen van de leden, de gemakkelijkste route, het juiste restaurant, het budget enz. vraagt veel overleg, fantasie en rekenwerk. "Soms begrepen de leden niet, waarom ze niet langer aan dat terras met het prachtig zicht mochten zitten, maar aan de regels die bepalen dat de chauffeur binnen een aantal rij-uren moet blijven, valt niet te tornen", geeft Anne Mie als voorbeeld. Telkens werd gezocht naar die boottocht, dat kasteel of die mysterieuze plaats die de reis zou onderscheiden van andere. "Het is als een tweede natuur geworden", besluit Anne Mie. "Als we met het gezin op reis zijn of we horen over een of andere voordacht, dan is de reflex: zou dat iets voor de VVA zijn?"

Het enthousiasme is na al die jaren gebleven. De smaak van alweer een geslaagde avond met tevreden leden is zoet en het verlangen om beter te doen, blijft levendig. Maar alles wordt bekeken met de blik van de nuchtere boekhouder en de nijvere handelaarster: de wereld behoort toe aan de enthousiastelingen die koelbloedig blijven.

Nawoord

Covid heeft zijn voordelen: er komt tijd vrij om je met zaken bezig te houden die in normale tijden geen prioriteit hebben. Dit 'Gouden Ezelsvel' zou niet van de persen gerold zijn zonder het gedwongen isolement waarin we sinds maart 2020 geleefd hebben.

De redactie ervan was een leuk alternatief voor de vergaderingen, voordrachten, uitstappen en reizen die niet zijn doorgegaan. Snuisteren in het archief van Bob Vanhaverbeke bracht mij terug naar mijn jeugdijaren toen gediscussieerd werd over de 'liberté du père de famille', de staatsgreep tegen Allende of de tabaksreclame.

De evolutie van het studentikoze naar de veredelde seniorenbeweging die we doorgemaakt hebben, roept natuurlijk heimwee op. Het zou veel prettiger zijn mocht een schare jongeren klaarstaan om de traditie verder te zetten. Daar kunnen we niet omheen en we willen een realistisch beeld van onze vereniging schetsen, die nog steeds een bloeiend bestaan leidt. Stilletjes hopen we dat deze brochure in handen van de volgende generaties komt die op die manier met de rijkdom van het verenigingsleven zullen kennismaken.

De realisatie van het programma, de levendige vergaderingen met het adviescomité, de aanpassing van onze communicatie bewijzen dat er veel dynamisme overblijft. We beschikken ook over meer tijd en technische middelen om de activiteiten grondig voor te bereiden. Een reden te meer om hulde te brengen aan de huidige bestuursleden en die van voorgaande generaties die hun inzet voor de vereniging combineren of combineerden met een druk beroepsleven.

Het was een plezier om de foto's te selecteren die dit nummer illustreren. De kaft verwijst met Simon Stevin naar een academicus en met de Onze Lieve Vrouwe toren naar Brugge, de twee pijlers van onze identiteit. De duif op het hoofd van Simon zorgt voor de relativering.

Op de volgende bladzijden publiceren we foto's die tijdens buitenactiviteiten gemaakt werden, zonder verdere commentaar. Zo kan iedereen de sfeer opsnuiven en ongetwijfeld zullen die beelden mooie souvenirs oproepen.

Uiteindelijk is het niet zo belangrijk om vast te leggen wat er in de VVA allemaal gebeurd is. Wat telt, is de manier waarop we ons het VVA-leven herinneren. En dan komt die mooie reis, die vrolijke avond of interessante voordracht meteen terug.

Achter de lachende en geboeide gezichten op de foto's steekt veel werk. Maar de uitstappen uitkienen, de sprekers selecteren of de fietstocht uitstippelen waren een uitstekend middel om de dagelijkse sleur te doorbreken. Meewerken aan het succes van een vereniging is een vrijetijdsbesteding die heel wat voldoening oplevert. En de moderne media bieden zoveel mogelijkheden om onvermoede schoonheid te ontdekken. Wellicht zullen ze een nieuwe dimensie brengen in het verenigingsleven.

De recente en kortstondige herneming van onze activiteiten was veelbelovend. We houden van het verleden, maar verkiezen de toekomst. Dit Gouden Ezelsvel en onze jubileumviering moeten een stimulans zijn om verder aan het wondermooie VVA-verhaal te breien.

Bruno Comer

Voorzitter
VVA Regio Brugge

't Gouden Ezelsvel

Speciale uitgave van 't Ezelsvel, ledenblad van VVA Regio Brugge, naar aanleiding van de viering van het vijftigjarig bestaan van deze afdeling.

Werkten mee aan dit nummer: Suus Demey, Christine Dieryck, Machteld Lenoir, Roland Baert, Hugo Brouckaert, Bruno Comer, Jan De Graeve, Christophe Vienne, Eric Vienne

Verantwoordelijke uitgever: Bruno Comer Weststraat 35 8340 Damme

